

AILI SOMERSALO

PÄIVIKIN SATU

KUVITTANUT

ONNI MANSNERUS

TOINEN PAINOS, PORVOOSSA 1945

ALKUPERÄINEN JULKAISUVUOSI 1918

I l u k u .

P Ä I V I K I N S A T U .

li kerran pieni tyttö. Hänen nimensä oli Päivikki. Nimen hän oli saanut siksi, että hänen pitkät ja kauniit hiuksensa olivat keltaiset kuin kesän päivänpaiste. Päivikillä ei ollut isää eikä äitiä, sillä hän oli löytölapsi. Kasvatusisä oli kerran löytänyt hänet tien varrelta. Siellä lapsi nukkui pienessä ruskeassa vasussa. Ketään ei näkynyt lähetyvillä. Ja kun ilma oli kolkko ja kylmä, korjasi mies lapsen ja vei kotiinsa.

Päivikki varttui sieväksi tyttöseksi.

Mutta hänen ei ollut hyvä olla kasvatusvanhempien luona. Päivikki ja Pirkko – se oli torpan oman tyttären nimi – nukkuivat samassa vuoteessa. Mutta Päivikki pääsi nukkumaan vasta sitten, kun kaikki päivän työ olivat tehdyt. Ja hänen täytyi aamuisin nousta sytyttämään tuli takkaan. Kun Pirkkokin sitten heräsi, täytyi Päivikin kammata hänen pörröinen tukkansa. Pirkko ei ollut Päivikkiä nuorempi, hän olisi hyvin voinut itse suorita hiuksensa, mutta hän oli kauhean laiska ja pahankurinen. Kasvatusisä oli Päivikille kiltti, mutta kasvatusäiti torui aina ja oli tyly.

Eräänä aamuna Päivikki heräsi syyssateen rapinaan. Hän makasi vielä hetkisen ja katseli kuinka sadepisarat valuivat töllin ikkunaruujuja pitkin. Näytti siltä kuin olisi pisaroiden päällä istunut pieniä tyttöjä ja poikia, jotka iloisesti huiskuttivat käsillään ja jaloillaan. Ihan kuin olisivat laskeneet mäkeä! Päivikki kävi niin uteliaaksi, että nousi katsomaan. Samassa kello löi kuusi. Päivikille tuli kiire pujahtaa vaatteisiinsa ja käydä käsiksi töihin.

Päivemmällä ilma selkeni. Raskaat pilvet purjehtivat juhlallisesti tiehensä. Iloinen aurinko pilkisti esiin. Silloin sanoi kasvatusäiti Päivikille:

”Varmaankin on sateen jälkeen noussut paljon sieniä maasta. Menepä, Päivikki, metsään niitä poimimaan. Ole ahkerea, että saat vasusi täyteen. Huomenna sitten voit lähteä myymään niitä herraskartanoon.”

”Menköön Pirkkokin mukaan!” sanoi kasvatusisä, joka tuvan penkillä poltteli piippuaan.

”Ei Pirkko saa lähteä, maa on märkä ja hän voi vilustua”, vastasi kasvatusäiti.

”Niin, ja hammastanikin kolottaa kovin”, kiiruhti Pirkko kimittämään. Mutta hammasta ei kolottanut, Pirkko oli vain laiska.

Päivikki lähti yksinään metsään. Leivänpalan ja pari kylmää perunaa hän sai eväikseen. Jos minun tulee kova nälkä, ajatteli Päivikki, niin voinhan syödä marjoja mättäiltä ja juoda purosta vettä.

Metsässä oli hauskaa!

Vähät siitä, että sammal oli märkää. Se painui vain niin herttaisen pehmeästi alas jalan alla. Sade oli varisuttanut puista kirjavia lehtiä. Ne liimautuivat jalkapohjiin, ja kun Päivikki kumartui irroittamaan niitä, sattui silmä mättäillä punottaviin puolukkoihin. Hän söi niitä monta kourallista, mutta katseli kaiken aikaa ympärilleen, näkyisikö sieniä. Ilma oli niin kevyttä, että Päivikin olisi tehnyt mieli lentää, hypätä kuusen oksalle, kavuta sen latvaan ja lentää suoraan hyvään, lämpimään aurinkoon.

Päivikki vaelsi yhä syvemmälle metsään.

Sieniä ei löytynyt, ei ainoatakaan. Aurinko oli jo korkealla, kun väsynyt, pieni Päivikki istuutui mättäälle. Mieli oli murheellinen. Miten uskaltaisi illalla mennä kotiin ilman yhtäkään sientä vasussa?

Joku nauroi. Päivikki katseli hämmästyneenä ympärilleen. Kataja katseli tyttöä vakaana. Ja pientä, hoikkaa haapaa puistatti. Sitä vilutti varmaankin. Pisara toisensa jälkeen valui sen lehdiltä ja tipahti maahan. Mutta ainoatakaan elävää olentoa ei näkynyt. Ei tuollakaan, missä suuret, harmaat kalliot torkkuivat päivänpaisteessa. Kuka oli nauranut?

Taas helähti hiljainen nauru. Nyt Päivikki huomasi pienenpienen lapsen istuvan sananjalan lehdellä.

Lapsi oli pieni kuin nukke ja sen yllä oli merkillinen, kimalteleva mekko. Kun aurinko paistoi siihen, hohti se maidonvalkoisena, sitten se alkoi punertaa, mutta muuttui äkkiä siniseksi kun kotilahden vesi. Nukkelapsi kiikkui lehdellä ylös ja alas, heilutteli pieniä jalkojaan ja nauroi Päivikille.

”Kuka sinä olet?” kysyi Päivikki ihmetellen.

”Minäkö? Minä olen keiju”, sanoi nukkelapsi äänellä, joka toi Päivikin mieleen lämpimän kevätsateen.

»Kuka sinä olet», Päivikki kysyi ihmetellen.

”En ole koskaan kuullut keijuista mitään”, Päivikki sanoi. ”Niistä ei puhuta lukukirjassa eikä aapisessa. Ethän sinä ole kukka, etkä ihminen, etkä eläin. Mikä sinä olet ja mitä teet täällä?”

Keiju kiikkui veitikkamaisen näköisenä lehdellään. Se joutui suuren, tuuhean oksan varjoon. Ja yht’äkkiä sen kullankimmeltävä mekko muuttui harmaaksi ja värittömäksi, ikään kuin keiju olisikin ollut vain suuri sadepisara, joka oli tipahtanut kuusen oksalta. Se kävi melkein näkymättömäksi.

”Keijut ovat olentoja, joita vain harvat ihmiset näkevät. Tulen tänne melkein joka aamu siskojeni, kastehelmi- ja sadepisara-keijujen kanssa. Me kiikumme ja leikimme täällä.”

Ja nyt Päivikki huomasi, että melkein joka lehdellä istui keijukainen. Kaikki nauroivat ja kiikkuivat ja niiden ihmeellisest mekot kimmelsivät kilpaa.

”Tepä vasta olette somia olentoja”, Päivikki sanoi. ”Ettekö milloinkaan tee työtä? Minä tulin tännepoimimaan sieniä, mutta en löydä niitä. Ja kun tulen kotiin torutaan minua.” Päivikki parka huokasi.

Keijut helähtivät uudelleen nauruun. ”Päivikki ei löydä sieniä” kuiskuttelivat ne toisilleen. ”Tuhma, tuhma ihmislapsi!” Ja kuiskaus kulki kuin kuusen humina lehdeltä lehdelle: tuhma tuhma tuhma . . .

Silloin Päivikkiä suututti.

”Jos tiedätte missä niitä on, niin neuvokaa minullekin!”

Keijut pitivät neuvottelua. Sitten se heistä, jonkan Päivikki oli ensimmäiseksi nähnyt ja joka varmaan oli niiden kuningatar, koska sillä oli pieni, kultainen kruunu päässä, puhui:

”Olemme huomanneet, että sinä, Päivikki, olet kiltti tyttö. Olet aina tottelevainen, etkä koskaan suutu edes pahalle Pirkolle.”

Mutta silloin Päivikki onnettomana tunnusti, että oli eilen kovin suuttunut Pirkolle, kun Pirkko oli vetänyt Mirriä hännästä.

Keijukaisista se oli hullunkurista. Ne nauroivat katketakseen. Kuului siltä kuin olisi kevätpuro ruvennut solisemaan mättäiden välissä.

”Mirri onkin siitä valittanut”, sanoi keijukaiskuningatar vihdoin vakavana. ”Mirri on hyvä ystävämme. Se on myöskin kertonut, että sinä pidät hyvää huolta sen maitokupista. Palkaksi siitä näytämme sinulle mainion sienipaikan. Mutta ensiksi pääset vierailulle Satumaahan.”

Päivikki riemastui. ”Satumaahanko!”

Kuningatar nyökkäsi.

”Mutta”, sanoi hän, ”Satumaahan pääsee vain Peikkovuorten yli. Siellä asuu hirveitä peikkoja. Jos hiipiessämme vuorten poikki kuulet askelia, niin mene heti piiloon jonkin kannon taikka pensaan taakse. Ja heitä ylitsesi tämä huntu. Se on kudottu äänettömästä hämärästä, joka hiipii nurmien yllä ennen aamunkoittoa, ja se tekee näkymättömäksi.”

Ja keijukaiskuningatar ojensi Päivikille hienon, harmaan hunnun. Se oli niin ohut kuin hämähäkinverkko. Päivikki otti sen kiittolisena. Mutta keijukaiskuningatar jatkoi: ”Mutta muista, Päivikki, että kun hämäränhuntu on ylläsi, et saa sanoa sanaakaan. Jos puhut, repeää se kahtia ja häviää. Nyt lähdemme.”

Ja niin lähdetiinkin.

Keijut leijailivat kukasta kukkaan, lehdeltä lehdelle ja juoksivat mättäiden yli. Päivikki juoksi kilpaa heidän kanssaan. Mitään näin hauskaa ei hänelle ollut koskaan ennen tapahtunut. Hänkö, Päivikki, joka aamulla oli pessyt tuvan lattian ja saanut nuhteita emännältä, kun oli vahingossa tyrkännyt Mirrin maitokupin kumoon! Ja mitähän Pirkkokin sanonee, kun tästä kuulee?

Metsä oli nyt hyvin tiheää. Puut kasvoivat pelottavan suurina. Runkojen ympärillä kiemurteli kummallisia köynnöskasveja. Niiden lehdet näyttivät eläinten pään muotoisilta. Päivikki näki niissä räpyttäviä silmiä. Alkoi pelottaa.

Silloin kuningatar nosti sormensa varoittavasti.

”Olemme nyt Peikkovuorilla”, hän kuiskasi.

Heidän edessään kohosi äkkijyrkkä vuori. Sen pinta oli rosoinen ja musta. Vuorenhalkeamissa kasvoi vääristyneitä, kuivia katajapensaita. Suuria, mustia muurahaisia kiipeili vuorenrinteellä.

He alkoivat varovasti kavuta kalliota ylös. He kuuntelivat ja katselivat, mutta peikkoja ei näkynyt.

”Ehkä ovat linnassa päivällisellä”, kuningatar kuiskasi.

Tuskin oli hän tämän sanonut, kun pensaikossa rasahti. Heti keijut piiloutuivat kallionhalkeamiin ja

katajapensaiden alle, mutta Päivikki kyyristyi suuren kiven taakse ja heitti hämărănhunnun ylleen. Pensaikosta ontui esiin peikko. Päivikin sydän vapisi pelosta, sillä sen silmät leimusivat kuin tulikekäleet.

Peikko kulki mutisten aivan Päivikin ohi, mutta ei häntä nähnyt. Musta, karvainen viitta, joka riippui sen harteilta, hipaisi Päivikin poskea. Se tuntui niin ilkeältä, että Päivikkiä värisytti. Mutta peikko jatkoi matkaansa ja katosi kallioiden taa. Nyt keijut tulivat esiin piiloistaan ja lähtivät taas liikkeelle. Päivikki unohti, että hämărănhuntu oli vielä hänen päänsä päällä. Hän huusi keijuille: ”Odottakaa minuakin! Odottakaa minuakin!” Samassa hetkessä repesi hunttu kahtia ja katosi.

»Pieni ihmislapsi! Tuopa sopii kuninkaantyttylälle tuliaisiksi» ...

Keijukaiset katsoivat häntä kauhuissaan.

”Kuinka sinun nyt käy, jos peikko palaa, Päivikki parka? Sinun täytyy olla hyvin, hyvin varovainen.”

Päivikki oli vähällä pillahtaa itkuun, mutta kuningatar tarttui hänen käteensä. Niin he yhdessä jatkoivat matkaansa.

He saapuivat synkkään solaan. Sen keskellä oli lampi. Mutta lammen vesi ei siintänyt sinisenä, se päilyi mustana. Vuorensinämät kuvastuivat siihen uhkaavina. Kummallisia, mustia kukkia ui vedenpinnalla.

Päivikki aikoi kysyä jotakin, mutta kuningatar pysähtyi ja katseli levottomana ympärilleen. Samassa lentää lehahti musta korppi ison kuusen latvaan. Se katseli keijuja pienillä, ilkeillä silmillään.

”Kaikki piiloon!” kuiskasi kuningatar. Keijut hajautuivat silmänräpäyksessä. Päivikki jäi seisomaan. Minne piiloutuisi? Sitten hän näki lahonneen kannon, juoksi sen taakse ja kyyristyi.

Tuskin hän oli piilossa, kun jo näki peikon tulevan. Se käveli lammen rantaa pitkin. Se oli varmaankin ollut metsästäjänä, sillä sen selässä oli metsästyslaukku. Se piteli kädessään ketjua, johon oli kettu kahlittu. Korppi koikkui kuusen latvasta. Peikko teki kuulotorven kädestään ja huusi: ”Mitä sanot? Puhu selvemmin!”

Korppi koikkui uudestaan. Se nyökäytti päätään kantoa kohden. Päivikin sydän nousi kurkkuun.

”Vai niin”, sanoi peikko.

Se tuli hiipien kannon luo. Päivikki luuli kuolevansa pelosta, kun ketun silmät tuijottivat häneen, ja peikko seiso siinä vieressä.

”Pieni ihmislapsi! Tuopa sopii kuninkaantyttyärelle tulijaisiksi. Minä vien sinut vuoreen”, mutisi peikko tyytyväisenä. Se nosti Päivikin syliinsä, tarkasteli pitkän aikaa ja pisti sitten tytön metsästyslaukkuunsa. Siellä pimeässä Päivikki sitten istui ja pelkäsi hirveästi. Mutta peikko lähti kompuroimaan eteenpäin.

II luku.

VUORENPEIKKOJEN LINNA.

kkii Päivikkiä alkoi viluttaa. Tuntui kovin kylmältä ja kostealta, aivan kuin olisi laskeuduttu maan alle. Peikon askeleet kaikuivat kumeasti. Sitten alkoi kuulua ääniä ikäänkuin monet olisivat puhuneet samalla kertaa.

Laukku laskettiin maahan. Se avattiin. Joku nosti Päivikin pimeästä ja asetti seisomaan. Päivikki tuijotteli ympärilleen.

Hän seiso i suunnattoman suuressa kivisalissa. Suuria ja pieniä peikkoja vilisi ympärillä. Päivikki oli niin ihmeissään, että unohti pelkonsa. Tällaista ko oli vuoren sisässä? Matalien pylväiden päässä säteilivät suuret, monisärmäiset punaiset kivet. Ne valaisivat lyhtyjen lailla. Mustalle lattialle oli siroteltu kylmästi kimmeltävää kultahiekkaa. Seinät näyttivät palavan. Ne olivat niin täynnä kiiltomatoja. Ja aivan Päivikin edessä oli valtaistuini. Se säkenöi niin, että Päivikin täytyi hetkeksi peittää silmänsä. Sillä peikkojen kuninkaan, Kallioisen, valtaistuini oli rakennettu jalokivistä, joiden vertaa ei koskaan ole maanpäällä nähty. Kun Päivikki jälleen voi katsella, näki hän valtaistuimella vanhan jättiläisen, jonka harmaa parta ulottui maahan asti. Suuri leijona makasi jättiläispeikon jalkojen alla. Tuuheakarvainen pää lepäsi etukäpä lillä. Ja katsellessaan Päivikkiä peto hakkasi hiljaa hännällään lattiaa. Kallioisen olkapäällä istui pöllö ja pari yölepakkoa lensi valtaistuimen ympärillä.

Nyt Kallioinen puhui. hänen äänensä oli kuin ukkosen jyrinä.

”Ihmislapsi, mitä asiaa sinulla on valtakuntaani?”

”Ei mitään. Olin vain matkalla Satumaahan”, Päivikki vastasi vapisevalla äänellä.

Kallioinen suuttui.

”Siitä ei tule mitään, tyttöseni! Satumaassa ei tehdä muuta kuin laiskotellaan. Mutta me täällä vuoren sisässä teemme työtä yötä päivää. Me taomme kultaa, me kokoamme jalokiviä, meillä on suunnattomia rikkauksia.”

Humahdus kävi läpi suunnattoman suuren salin, sillä vuorenväki henkäisi yhteen ääneen: – ”suunnattomia rikkauksia – suunnattomia rikkauksia.”

Kallioinen siveli partaansa tyytyväisenä.

”Ihmislapsi”, jatkoi hän, ”minulla on tytär, kaunis ja nuori. Hän on väsynyt katselemaan kullan kimmellystä. Mene huvittamaan häntä. Sammaleinen, saata ihmislapsi kuninkaantytär Kivettären luo!”

Pieni, tihrusilmäinen eukko, jonka vaatteet olivat suosammaleesta, tuli peikkoparvesta esiin. Hän tarttui Päivikin käteen. Mutta Päivikki riuhtaisi sen irti, sillä Sammaleisen käsi oli yhtä pehmeä ja niljakas kuin suosammal on. Silloin eukko tarttui lujasti Päivikin käsivarteen, niin että Päivikin oli pakko seurata.

He tulivat pitkään ja hämärään käytävään. Siellä täällä oli lattiassa aukkoja. Aukoista nousi höyryä ja kuului etäinen kalkatus. ”Kultakaivoksissa vain työskennellään”, Sammaleinen virkahti.

Käytävä päättyi mahtavaan rautaporttiin. Sammaleinen avasi lukon pienellä kulta-avaimella. Se riippui kapeassa nahkahihnassa eukon ranteessa. Portti avautui hitaasti ja juhlallisesti.

He seisoivat nyt kahdeksankulmaisen hopeasalin kynnyksellä. Katosta riippui pitkiä, kirkkaita jääpuikkoja. Ja puikkojen välissä kierteli helmiketjuja, jotka tähtien tavoin valaisivat salin. Joka nurkassa paloi kultainen soihtu. Niiden valo värisi jäätyneellä lattialla. Sillä lattia oli jäätä, ja avojalkaista Päivikkiä alkoi kovin viluttaa, kun seurasi Sammaleista salin poikki.

He pysähtyivät lepovuoteen luo. Joukko peikkopalvelijoita hääri ahkerasti sen ympärillä. Vuoteella lepäili nuori tyttö. Hänen kasvonsa olivat kuin valkoisesta kivistä vuollut. Niitä ei yksikään päiväsäde ollut koskaan koskettanut. Tytön silmät olivat raskaat ja elottomat. Kimaltelevat rihmat kiersivät alastomia käsivarsia.

Leijona makasi jättiläispeikon jalkain alla.

Rihmoissa riippui pieniä, hiomattomia kultamöhkäleitä, jotka helähtivät aina, kun tyttö vähänkin liikahti. Tytön pukuna oli ilveksen nahka. Raskaat kultatupsut riippuivat siitä vuoteen reunan yli. Suuri villikissa makasi vuoteen jalkapuolessa keräksi kääriytyneenä. Se käänsi keltaiset, kiiluvat silmänsä Päivikkiin. Sammaleinen sanoi:

”Kuninkaantytär, tuon luoksesi ihmislapsen, jonka isäsi, Kallioinen, lähettää sinulle huvitukseksi ja palvelijaksi.”

”Kuinka kummalliset vaatteet hänellä on”, sanoi kuninkaantytär. ”Ne pitää ottaa pois ja pukea hänet samoin kuin muutkin palvelijat. Ja katsokaa hänen hiuksiaan! Nehän kiiltävät kuin uin kulta. Ne kiiltävät enemmän kuin koristeeni. Se on vallan sopimatonta, sillä olenhan minä kuninkaantytär ja minun tulee olla kaunein. Vie pois hänet, Sammaleinen. Ja kun olet siistinyt hänet, tuo takaisin. Mutta tuota kiiltävää tukkaa en kärsi!”

Sammaleinen vei Päivikin kaukaiseen pieneen luolaan. Luolan perällä paloi tuli ja tulella oli kolmijalkainen pata, jossa jokin porisi ja kiehui. Padan ääressä oli kivijakkara.

”Riisu vaatteet yltäsi”, komensi Sammaleinen. Päivikki ei uskaltanut vastustaa. Hän riisui vapisevin käsin pienen punaisen hameensa ja puhtaan valkoisen paidan. Hänen täytyi istua kivijakkarakalle. Sammaleinen nosti padan tulelta ja jäähdytteli sen sisältöä. Hän kävi noutamassa harmaista jäkälistä kudotun paidan ja suuret sakset. Ja Päivikin istuessa jakkarakalla Sammaleinen leikkasi pitkät, keltaiset kiharat lyhyiksi.

”Siitä kehrätään kultaa.” Sammaleinen sanoi tyytyväisenä.

Kun tukka oli leikattu vallan lyhyeksi, hieroi akka siihen mustaa voidetta, jota hän otti padasta. Lopuksi törrötti tukka jäykkänä, pörröisenä ja mustana kuin piki. Sitten Sammaleinen hieroi samaa voidetta Päivikin kasvoihin ja käsivarsiin. Lopuksi puki hänen ylleen jäkäläpaidan.

”No, nythän sinä näytät siistiltä ja sievältä kuten vuorenväen tuleekin”, eukko sanoi tyytyväisenä. ”Nyt ei kukaan arvaisi, että sinä olet vain vaivainen ihmislapsi. Todentotta, sinua luulisi kunnialliseksi peikoksi!”

Ja sitten Sammaleinen vei Päivikin kiireesti kuninkaantyttären luo.

Salin toisessa päässä pulppusi vesisuihku altaaseen, jossa uiskenteli kaikennäköisiä, kummallisia eläviä. Kuninkaantytär istui altaan reunalla ja leikki sisiliskoilla. Altaan juurella paloi rivi pieniä, levottomasti sinne tänne hyppelehtiviä virvatulia. Ne kihisivät häijyksi joka kerta, kun vesikarpalo pirskahti niiden päälle.

”Vai niin, nyt hän on valmis”, sanoi kuninkaantytär tarkastellen Päivikkiä suurilla, tyyliillä silmillään. Sitten hän nyökytti hyväksyvästi Sammaleiselle. ”Nyt hän on oikein soma. Istuhan tänne, ihmislapsi ja huvita minua. Minun on ikävä. Minun on aina ikävä. Mitä ihmiset ikävissään tekevät?”

Päivikki astui varovasti virvatulten yli ja istuutui altaan reunalle. Mutta vedestä henki jäinen kylmyys ja sieltä katseli outoja, vihreitä silmiä. Päivikkiä puistatti. Hän sanoi:

”En oikein tiedä. Ikävä ei tule silloin, kun on työtä. Minulla on työtä aina.”

”Mutta eihän toki aina! Mikä on hauskinta silloin, kun olet työttömänä?”

Päivikki mietti.

”Luulen, että hauskinta on kulkea metsässä, poimia marjoja ja syödä niitä.”

”En ole koskaan ollut metsässä”, kuninkaantytär sanoi, ”mutta olen kuullut, että puut suhisevat siellä ilkeästi, että linnut meluavat ja että inhottava aurinko polttaa säteillään. Mutta nyt minäkin haluan ruokaa. Sammaleinen, illallista!”

Sammaleinen vihelsi pillillä. Joukko peikkotyttöjä syöksyi saliin. He kantoivat kivistä pöytää, jolle ripottelivat valkoista hiekkaa, kattoivat sitten pöydän hopea-astioilla ja kultalusikoilla. Päivikin tuli kova nälkä. Mitä herkkuja nyt tuleekaan, ajatteli hän. Ehkäpä paistettua puuroa? Ehkä vehnästä? Taikka riisiryynivelliä!

Kuninkaantytär istuutui pöydän ääreen, käski peikkopalvelijoiden poistua ja Päivikin palvella häntä.

”Ojenna minulle tuo vati!” käski hän.

Päivikki nosti vadin kultakannen ja hämmästyti. Sillä vadissa oli valkoista ja punaista kivijauhelmaa, johon oli survottu männyneulasia ja heinäsiirran siipiä.

”Tämä on lempiruokaani”, kuninkaantytär sanoi tyytyväisenä ja söi hyvällä halulla. Syötyään hän pyysi lientä. Päivikki pettyi uudelleen. Liemimaljassa ei ollut riisiryynivelliä, siinä oli sadevedessä keitettyjä sisiliskonpyrstöjä ja sammalkokkareita. Mutta ehkäpä jälkiruoka on sellaista, että sitä voi ihminenkin syödä, lohdutteli Päivikki itseään. Pieni, punakorvainen peikkopoika, jolla oli korkea, kissankultainen kokkilakki päässään, kiidatti Päivikille jälkiruokamaljan. Päivikki tarjosi sen ihastuneena kuninkaantyttäreille, sillä maljassa helotti mansikoita. Mutta jälleen Päivikki parka pettyi pahasti. Mansikat eivät olleet marjoja, ne olivat kovia, punaisia jalokiviä.

”Nyt on sinun vuorosi!” kuninkaantytär sanoi syötyään ja työnsi vadit Päivikin eteen. Mutta Päivikki ei voinut syödä, ja kuninkaantytär katsoi häntä kummastellen. Hän alkoi nauraa. Nauru kuului siltä, kuin olisi kourallinen pikkukiviä vierinyt vuorenrinnettä alas.

Nyt kuninkaantytär oli uninen. Peikkopalvelijat hyökkäsivät jälleen saliin. Toiset kantoivat pois

ruoantähteet, toiset valmistivat nahoista ja taljoista pehmeän vuoteen. Kun kuninkaantytär vihdoin oli yökunnossa ja palvelijat, paitsi Sammaleinen, lähteneet, kutsui hän Päivikkiä.

”Pidän sinusta, ihmislapsi”, sanoi hän. ”Sinun pitää maata lattialla vuoteeni vieressä. Voit ottaa kissani Yönsilmän luoksesi. En huoli siitä tänä yönä.”

”Mutta minä pelkään sitä”, Päivikki kuiskasi, sillä kissa katseli häntä taas kiiluvilla silmillään.

”Ole huoleti, Yönsilmä on kiltti”, sanoi kuninkaantytär ja haukotteli. Ja samassa hän jo nukahti. Sammaleinen toi Päivikille harmaan kiven pääanaluseksi ja viittasi häntä paneutumaan levolle. Päivikki laskeutui pitkäkseen. Hetken kuluttua suuri kissa tuli hänen viereensä. Päivikki makasi hyvin hiljaa, ettei suututtaisi sitä, mutta kissä kehräsikin ystävällisesti.

Oli hyvin hiljaista. Sammaleinenkin lampaantaljallaan vuoteen toisella puolella näytti nukkuvan. Huone oli hämärtynyt. Helmiketjut katossa hehkuivat himmeästi ja soihdut salin nurkissa paloivat vain pieninä, sinertävinä liekkeinä. Virvatulet altaan luona ritisivät hiljaa. Päivikki ei saanut unta. Hän ikävöi takaisin maan päälle raittiiseen ilmaan ja tähtien valoon.

Kissa kosketti hänen poskeaan kypälällään. Hän pelästyi pahasti, mutta kuulikin kissan puhuvan:

”En tee pahaa. Jos neuvon sinulle keinon, miten pääset täältä, lupaatko silloin ottaa minut mukaasi?”

”Lupaan, kiltti Yönsilmä.”

”Kuule sitten”, hyrиси kissa. ”Sammaleisen ranteessa on nahkarengas, josta riippuu pieni, kultainen avain. Se avaa minkä oven tahansa. Minä nakerran poikki nahkahihnan, ja sitten sinä avaat tuolla nurkassa olevan lattialuukun. Se luukku aukeaa maanalaiseen käytävään. Sitä pitkin pääsemme pakoon.”

”Entä, jos Sammaleinen herää, kun sinä nakerrat hihnaa?”

”Silloin hän suuttuu ja lyö minua. Mutta ole sinä nukkuvinasi. Sillä jos Sammaleinen alkaa epäillä sinuakin, voi hän loihtia sinut vaikka valkoiseksi hiireksi. Silloin emme koskaan pääse pakoon.”

”Koetan olla nukkuvinani, mutta kyllä minua kauheasti peloittaa. Mene vain, kiltti Yönsilmä, että pääsemme pian pois tästä kauheasta paikasta”, sanoi Päivikki.

Yönsilmä hiipi Sammaleisen luo. Päivikki katsoi silmäripsiensä lomitse, mitä kissa teki. Sammaleinen makasi toinen käsivarsi päänsä alla, toinen ojennettuna lattialle. Yönsilmä painautui keräksi Sammaleisen kainaloon. Se kehräsi ja laski päänsä Sammaleisen käsivarrelle, mutta kaiken aikaa se salaa nakersi nahkahihnaa. Kerran avain kilahti lattiaan. Päivikin sydän melkein pysähtyi pelosta, sillä Sammaleinen liikahti, mutta ei kuitenkaan herännyt. Kuninkaantytär nosti päätään.

”Sammaleinen, mikä kilisee?” kysyi hän.

”Kullat aarreatassasi, kuninkaantytär”, sammaleinen vastasi unisesti. Kuninkaantytär rauhoittui ja nukkui uudelleen. Hetken oli hiljaista. Yönsilmäkään ei uskaltanut liikahtaa. Jonkin ajan kuluttua se jatkoi nakertamistaan. Silloin hihna katkesi ja avain putosi hiljaa helähtäen lattialle. Kuninkaantytär kohotti päätään.

”Sammaleinen, mikä helisee?” kysyi hän jälleen.

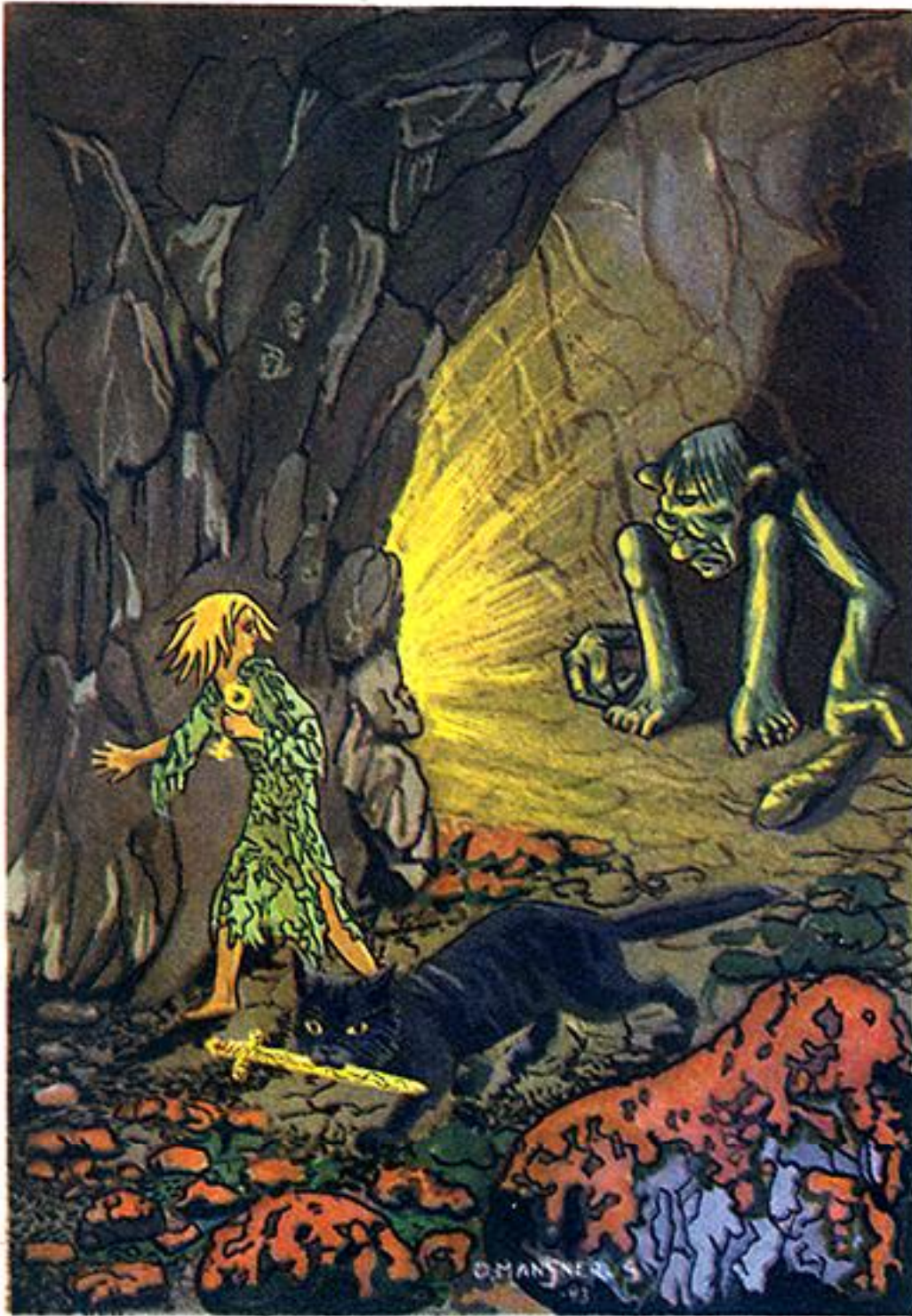
”Hopeat aarreatassasi, kuninkaantytär”, vastasi Sammaleinen unenhorroksessa. Ja jälleen laskeutui kuninkaantytär vuoteelleen.

Oli hyvin hiljaista. Soihdut olivat sammuneet. Helmien kirkkaus oli kadonnut. Vain virvatulet hyppivät levottomina sinne tänne. Mutta kun Sammaleinen ja kuninkaantytär näyttivät nukkuneen, nousi kissa Yönsilmä varovasti ja hiipi kulta-avain suussaan salin nurkkaan. Päivikki seurasi varpaillaan. Siellä nurkassa, soihdun alla, oli lattiassa luukku. Päivikki otti avaimen kissalta ja sovitti sen lukkoon. Luukku aukeni hitaasti. Sen alla johtivat portaat pimeään.

”Minä kuljen edellä, astu varovasti jäljessäni”, hyrиси kissa.

Kissa laskeutui portaille. Päivikki seurasi ja sulki luukun jäljessä, ettei pakoa heti huomattaisi. Lämmin ilma huokui alhaalta. Oli melkein pilkkoisen pimeä. He saapuivat portaiden juurelle.

He olivat nyt kallioluolassa, jonka keskellä paloi räiskyvä tuli. Luolan seinät olivat täynnä syvennyksiä. Ne olivat kuninkaantytären aarteita, joitka nuotion valossa säihkyivät niin, että Päivikkiä häikäisi. Sokaistuna hän oli vähällä tyrkätä viisisilmäistä peikkoa, joka nukkui nuotion vieressä. Onneksi peikko oli vaipunut hyvin raskaaseen uneen. Sen vieressä kivilattialla oli kultainen, pieni miekka. Yönsilmä sieppasi sen suuhunsa ja hiipi luolan suulle. Päivikki näki nyt, että se aukeni järvelle. Pieni pursi oli vedetty luolan hietikolle. Yönsilmä loikkasi purteen, ja Päivikki työnsi sen vesille. Hiekka narskui, ja kissa katseli levottomana nukkuvaa peikkoa.

Onneksi peikko oli vaipunut raskaaseen uneen.

Mutta peikko ei herännyt. Silloin Päivikkikin hyppäsi purteen ja alkoi soutaa. Kissa piti perää.

Järvi kapeni kapenemistaan. Luolassa räiskyvä nuotiotuli näytti jo kaukaiselta. Alkoi jälleen olla pimeää. Äkkiä vene törmäsi kiveä vastaan. Päivikki pelästyi, mutta Yönsilmä sanoi:

”Ota kulta-avaimesi ja työnnä se kiven rakoon. Tuonne.”

Päivikki teki niin. Silloin kivi aukeni keskeltä kahdeksi kivioveksi. Auringonpaiste tulvi heitä vastaan. Päivikki huudahti ilosta ja kääntyi nostaakseen kissan maihin. Mutta Yönsilmä oli kadonnut! Veneessä Päivikin edessä seisoikin kaunis kuninkaanpoika. Tämä sanoi:

”Kiitos, kiltti Päivikki, että pelastit minut vuoresta! Paha peikko oli noitunut minut kissaksi. Ja kissaksi olisin jäänyt vuoreen, jollet sinä olisi minua auttanut. Sillä vain päivänpaiste saattoi muuttaa minut uudelleen ihmiseksi.”

Ja kuninkaanpoika ojensi Päivikille kätensä ja he astuivat yhdessä maihin. Veneen he lykkäsivät vesille ja sulkiivat kiviövet jäljessään.

III l u k u .

KULTAINEN MIEKKA.

Päivikki ja Yönsilmä seisoivat nyt aamuauringon paisteessa. Heidän takanaan kohosivat kolkot Peikkovuoret. Edessä johti polku koivumetsään. He kulkivat polkua pitkin.

“Kuka sinä oikeastaan olet?” Päivikki kysyi.

“Minä olen Yönsilmä, Satumaan kuninkaanpoika.”

“Niinkö? Ja minä jouduin Peikkovuorille etsiessäni Satumaata!” Päivikki huudahti.

“Minä vienkin sinut nyt sinne ja sinusta tulee sisareni, kuninkaantytär Päivikki Eikö se kuulukin somalta?”

“Minustako kuninkaantytär? Eihän toki!” Ja Päivikki katseli hämillään jäkälämekkoaan, ruskeita käsivarsiaan ja jalkojaan, ja koetteli kädellään lyhyttä pörrötukkaansa.

“Älä sure”, Yönsilmä sanoi ja kosketti miekkansa kärjellä vihreää mätästä, joka kasvoi puolukanvartta.

“Vettä, vettä, turve turpea” huusi hän.

Mätäs kääntyi. Mättään alla välkkyi lähde.

“Mene peseytymään”, Yönsilmä nauroi hämmästyneelle Päivikille.

“Mutta tarvitsen saippuaakin!” Päivikki penäsi. Yönsilmä kosketti uudelleen miekallansa mättään kantta.

“Saippuaa, turve turpea!” huusi hän.

Heti nousi lähteen pinnalle lehti. Se avautui ja sen sisässä oli saippua, joka tuoksui metsäorvokille. Ja kun Päivikki peseytyi lähteessä, muttui hänen ihonsa jälleen valkoiseksi ja lyhyet kiharat paistoivat kuin päivä.

“Kuinka kaunis oletkaan!” Yönsilmä huudahti. “Mutta nyt sinun täytyy saada uudet vaatteetkin.”

Hän kosketti lähdetä miekallaan, mätäs kääntyi kannen lailla ja peitti lähteen. Silloin Yönsilmä jälleen kosketti miekan terällä mätästä.

“Puku ihana, turve turpea!” huusi hän.

Puolukanvarret huojuivat hiljaa, ja sammal rapisi. Sitten nousi mättästä vihreä kasvi. Se kasvoi nopeasti jättiläissuureksi kieloksi, joka hitaasti avasi terälehtensä. Ihme! Nupussa oli lumivalkoinen kukkashame, suuri kielohattu ja ohuet vihreät sukat ja kengät. Ne olivat niin hienoja, että Päivikki tuskin uskalsi pukeutua niihin.

“Nyt olet todellisen satujen kuninkaantytären näköinen”, Yönsilmä sanoi. “Ja nyt syömme suurusta. Ja sitten kun lepäämme, kerromme toisillemme miten jouduimme Kallioisen linnaan. Eikö niin?”

“Mutta meillä ei ole suurusta. Paha peikko ryösti leipäni ja perunani”, Päivikki valitti.

Yönsilmä nauroi.

“Onhan minulla taikamiekkani. Se on monin verroin parempi kuin leivänpala ja pari perunaa.” Hän istuutui sammaleelle ja viittasi Päivikkiä istumaan vastapäätä. Sitten hän taas kosketti mätästä ja lausui:

“Hyvää suurusta, turve turpea!”

Heti nousi mättästä leveä, matala kanto. Kannon päällä oli ruokaa ja juomaa, oli makeisia ja mehuja.

Kun Päivikki ja Yönsilmä olivat syöneet kyllikseen, vajosi kanto herkkuineen uudelleen mättään sisään. Lapset heittäytyivät sammaleelle lepäämään. He katselivat lintuja puissa ja pilvenhattaroita taivalla. ja Yönsilmä kertoi:

“Olin eräänä aamuna ratsastamassa toverieni seurassa. Silloin näin sinisen jäniksen. Mieleni teki nähdä sitä läheltä. Mutta aina, kun pääsin sen luo, se pakeni. Minä ratsastin sen jäljessä ja huomaamattani jouduin Peikkovuorille. Silloin aioin kääntyä. Mutta eteeni ilmestyi ilkeä, vanha peikko. Se luki loitsun, enkä minä voinut liikahtakaan. Tunsin kauhukseni miten pienenin, pitkää karvaa kasvoi käsistäni ja jaloistani, ja yht’äkkiä huomasin olevani kissa! Pienen kultamiekkani peikko otti. Minut hän pisti kainaloonsa ja kantoi vuoreen. Kuulin hänen sanovan, ettei minua saanut laskea päivänpaisteeseen, sillä silloin muuttuisin uudelleen ihmiseksi.

*»Nyt olet todellisen satujen kuninkaan-
tyttären näköinen», Yönsilmä sanoi.*

Siitä asti olin teljettynä vuoreen. Kerran Sammalleinen kertoi aarraitasta, järvestä ja salaovesta. Siitä asti olen toivonut, että kerran pääsisin pakenemaan. Sitten tulit sinä, Päivikki. Ja nyt olemme kumpikin tässä vapaina.»

Päivikki oli kuunnellut jännittyneenä. Hänkin kertoi tarinansa. Nyt alkoi kumpaakin kovin nukuttaa. Puiden humina oli kuin kehtolaulua, ja sammal oli lämmin ja pehmeä. Aurinko nousi korkealle, mehiläiset surisivat, mutta Päivikki ja Yönsilmä nukkuivat yhä. He nukkuivat vielä kun päivä meni mailleen, ja ahkerat mehiläiset olivat jo aikaa sitten väsyneet.

Yönsilmä heräsi siihen, että kuuli askelien lähenevän. Hän nosti päätään. Tumma olento tuli hiipien polkua pitkin. Mikä se oli? Yönsilmä kauhistui, sillä hän tunsu illan hämärässä vanhan Sammaleisen. Sammaleinen etsi heitä! Eikä noita ollutkaan yksin, hänellä oli mukanaan korppi, joka lensi edellä tähytellen ympärilleen pienillä, terävillä silmillään. Olipa mukana kettukin, joka vainusi lasten jälkiä. Yönsilmä säikähti niin, että kylmä hiki nousi otsalle. Hän makasi liikahtamatta, kunnes Sammaleinen oli ehtinyt heidän ohitseensa. Silloin hän herätti Päivikin.

”Päivikki kulta, sinun täytyy herätä. Sammaleinen kettuineen ja korppeineen vaanii meitä. Meidän täytyy heti paeta.”

Päivikki pelästyi niin että alkoi vavista.

”Mihinkä me pakenemme, rakas Yönsilmä? Korppi näkee meidät kyllä, kettu vainuaa jälkemme, ja Sammaleinen vie meidät takaisin hirveään vuoreen. Voi meitä!”

Yönsilmä kosketti miekallaan mätästä.

”Avaa ovi, turve turpea!” pyysi hän hiljaa.

He tuijottivat kauan mättäeseen, mutta siinä ei varpukaan liikahtanut. Metsässä alkoi suhista ja kuu oli mennyt pilveen. Päivikki itki. Yönsilmä huokasi. Hän oli laskemaisillaan miekkansa uudelleen mättäälle, kun huomasi, että vahvaan koivunrunkoon heidän vieressään oli muodostunut lukon näköinen pahkura.

”Päivikki, Päivikki anna avaimesi!” Yönsilmä kuiskasi kiireesti, sillä Sammaleinen kuului palaavan.

Mutta Päivikki ei löytänyt kulta-avainta. He etsivät sitä vapisevin käsin ja sykkivin sydämin ruohikosta, mutta avainta ei vain löytynyt. Jo kuului askelia ja ketun huohotus läheltä, hirveään läheltä. Nyt, nyt he ovat hukassa! Mutta juuri silloin pilkisti kuunsäde pilvestä. Se lankesi suoraan mansikanlehtien poikki ja siinä, juuri siinä kimalteli kadonnut kulta-avain. Samassa säde katosi.

Yönsilmä sieppasi avaimen ja sovitti sen puussa olevaan pahkuraan. Heti lensi koivunrungossa auki ovi. Koivu oli ontto sisästä. Päivikki ja Yönsilmä ryömivät sen sisään ja vetivät oven kiinni jäljessään.

Tuskin he olivat sisäpuolella, kun jo kuulivat Sammaleisen askeleet koivun ympäriltä, korppi kirkui, ja kettu kiersi puuta. Yönsilmä ja Päivikki pitelivät lujasti toisiaan kädestä. He kuulivat Sammaleisen kysyvän ketulta:

”Sanohan, Keltakorva, ovatko karkurit puussa piilossa?”

”Ovat!” haukahti kettu.

Silloin Sammaleinen huusi korpille:

”Lennä kotiin, Mustanokka, ja tuo peikkopalvelijat tänne. Heidän on kaadettava puu, muuten emme saa karkureita ulos.”

Lapset kuulivat korpin siipien suhinan. He katsoivat pelokkaasti toisiaan, mutta samassa ilmestyi puun haltijatar heidän eteensä. Hän kosketti heitä taikasauvallaan. Heti Yönsilmä ja Päivikki tunsivat miten he pienenemistään pienenivät, kunnes olivat vain peukalon pituisia. Sitten hyvä haltijatar vei heidät puun latvaan. Hän etsi kaksi isoa, veneen muotoista lehteä ja käski lasten istua niihin. Kun he olivat istuutuneet, käpristyivät lehden reunat heidän ympärilleen niin, että heitä tuskin näkyi. Ja haltijatar sanoi:

”Nyt sirotan teidät tuulen vietäviksi. Lennätte kauaksi täältä. Kun olette maassa, juoskaa ruohikkoon piiloon. Sillävälin päästän Sammaleisen tänne. Kun noita näkee, ettei teitä olekaan täällä, lähtee han varmasti tiehensä kettuineen ja korppeineen. Sitten tulen teidän luoksenne ja taikasauvani muuttaa teidät entisellenne.”

Päivikki ja Yönsilmä kiittivät kilttiä haltijatarta. Ja kun tuuli samassa suhahti metsän puissa, sirotteli haltijatar lehdet tuuleen. Lapset tunsivat lentävänsä ilman halki huimaa kyytiä ja vaipuvansa alaspäin, alaspäin, kunnes lehdet liitivät maahan.

Tuulispää oli lennättänyt Yönsilmän lehden kauaksi metsään, mutta Päivikin lehti oli pudonnut puun juurelle, mättäällä lepäävän ketun eteen. Yönsilmä tuli kovin levottomaksi, kun ei nähnyt Päivikkiä. Hän alkoi etsiä. Mutta Päivikki parka makasi liikkumattomana lehdensä sisässä.

Keltakorva ei Päivikkiä heti huomannut. Se makasi vain ja vahti puuta. Mutta sitten se kävi levottomaksi, nosti päätään ja nuuski ilmaa. Se nousi jalkeille ja vainusi kuonollaan pitkin maata. Lopuksi se osui koskettamaan Päivikin lehteä. Silloin se vingahti ilosta, otti lehden suuhunsa ja kantoi toisella mättäällä istuvalle Sammaleiselle.

”Mitä sinulla siinä on, Keltakorva?” kysyi Sammaleinen.

Kettu raapaisi käpälällään lehteä ja Päivikki vierähti siitä Sammaleisen syliin. Nytkös Sammaleinen ihastui.

”Siinähan sinä oletkin!” huudahti hän tyytyväisenä. ”Mutta sinä olet liian pieni. Voit helposti hävitä, sillä silmäni ovat jo vanhat ja heikot.”

Näin sanottuaan Sammaleinen alkoi lukea loitsua, ja kauhistunut Päivikki tunsu kasvavansa entiseen kokoonsa. Yönsilmä kuuli loitsun eikä tahtonut jättää Päivikkiä yksin hätään. Hän juoksi esiin ja huusi:

”Sinä ilkeä ja paha noita, loihdi nyt sitten minutkin kissaksi, sillä minä en jätä Päivikkiä!”

Mutta nyt vasta Sammaleinen ihastuikin ikihyväksi. Hän löi kätensä yhteen hämmästyksestä.

”Vai siinäkö sinäkin olet! Mutta sinäkin olet vallan liian pieni, poikaseni!”

Ja niin loihti hän Yönsilmänkin uudelleen ihmiskokoon.

Siinä nyt lapset seisoivat, eivätkä keksineet mitään pelastuksen keinoa. Mutta kenenkään huomaamatta oli taivaalle noussut aamunsarastus. Ja äkkiä Sammaleinen parahti kauhusta ja kettukin lyyhistyi pelosta maahan. Ensimmäiset auringonsäteet olivat kullanneet puiden latvoja. Jos päiväsäde koskettaa peikkoa Peikkovuorten ulkopuolella, täytyy sen kuolla. Nyt tuli Sammaleiselle ja ketulle niin kiire kotiin, etteivät ehtineet enää vilkaistakaan lapsiin. Noita kokosi sammalhelmansa käsiinsä ja pinkaisi pakoon. Kettu kiiti viivana. Päivikki ja Yönsilmä katselivat heidän jälkeensä ja nauroivat onnellisina pelastuksestaan.

IV luku.

SATUMAASSA.

He juoksivat yhdessä metsän läpi Satumaata kohden, kiipesivät rinteitä ja hyppivät purojen poikki. Ja ennen kuin aurinko oli korkeimmillaan näkivät he Satumaan valkoisten muurien hohtavan taivaan rannalla.

He olivat nyt ehtineet kanervakankaalle, jossa kanervikko kahisi jalan alla ja jossa päivä paahtoi niin, että heidän tuli kuuma ja alkoi väsyttää.

Mutta lapset eivät pysähtyneet. He vain juoksivat, kunnes saapuivat valkoiselle portille. Sen kummankin puolen seisoivat valkoinen olento sauva kädessä. Päivikki luuli niitä enkeleiksi, mutta Yönsilmä sanoi, että ne olivat hyviä haltijattaria, jotka vartioivat yötä päivää Satujen maata. Nähdessään Yönsilmän he koskettivat portteja sauvansa terällä. Heti lensi se auki. Päivikki ja Yönsilmä astuivat käsi kädessä Satumaahan.

Päivikki pidätti hengitystään. Siellä oli ihanaa! Taivas oli sinisempi kuin muualla, päivä paistoi lämpöisemmin, mutta ei polttanut, ja kukat komeilivat niin kirkkaina, ettei Päivikki ollut milloinkaan moista nähnyt. Keijuja kurkisteli pensaista ja puista ja kaikki kuiskailivat: "Satumaan kuninkaanpoika on tullut takaisin!"

Äkkiä kuului mahtavaa siipien suhinaa. Päivikki pelästyi, mutta yönsilmä huudahti riemuissaan: "Se on minun kotkani! Rakas valkoinen kotkani!"

Samassa jättiläissuuruinen, valkoinen lintu tulla suhahti heitä vastaan. Kun se näki lapset, pysähtyi se äkkiä ja pysytteli liikkumattomana ilmassa. Mutta kun se tunsu Yönsilmän, laskeutui se nuolena alas. Se kiersi ja kaarsi häntä ja löi ilmaa siivillään riemastuneena.

"Rakas kotkani", Yönsilmä sanoi ja silitti sen valkoisia siipiä, "lennä linnaan isäni ja äitini luo ja kerro, että olen palannut kotiin!"

Kotka teki vielä kierroksen Yönsilmän ympäri. Se äänteli ihastuksissaan. Mutta sitten se jälleen nousi ilmaan ja iskien mahtavasti siivillään se katosi näkyvistä.

Hetken kuluttua lapset saapuivat joelle, joka tyynenä virtasi lemmikkikenttien välissä. Joella uiskenteli iso joutsen. Se kantoi lapset selässään toiselle rannalle.

Siellä he näkivät kummallisen kulkueen. Simpukankuorivaunut tulivat huimaa kyytiä heitä vastaan kymmenen lumivalkoisen kissan vetämänä. Niitä ohjasi pieni poika punaisesta nauhasta. Tultuaan Päivikin ja Yönsilmän kohdalle kääntyivät vaunut ja poikanen ponnahti maahan.

"Kuningas ja kuningatar lähettävät terveisiä", pikku poika sanoi, "he pyytävät, että ajaisitte näissä vaunuissa, niin että pikemmin tulisitte perille."

Päivikki ja Yönsilmä nousivat nyt vaunuihin. Niin jatkettiin matkaa. He ajoivat leveää unikkokäytävää pitkin, jossa suunnattoman suuret, tulipunaiset unikat seisoivat rivissä tien kummankin puolen. Ja unikat kumarsivat kauniita päitään ja kuiskuttelivat: "Yönsilmä, Yönsilmä, tervetuloa kotiin!"

Vaunut vierivät Satulinnan eteen.

Sen harjalla paistoi kultainen aurinko ja jokaisen tornin huipulla kimalteli tähti. Samassa lensivät linnan suuret ovet auki ja joukko tonttu-ukkoja hyökkäsi portaita alas sellaista kyytiä, että kompastuivat ja kierivät portaita pitkin kuin pallot. Ja tontut taputtivat ilosta käsiään. Punaiset tupsulakit heilahtelivat, punaiset sukat vilkkuivat ja harmaa parta hulmusi tuulessa. Ja sitten yht'äkkiä olivat portaat täpötäynnä linnan väkeä. Kaikki kyselivät yhteen ääneen ja nauroivat ihastuneina.

Mutta Yönsilmä ei ollut ehtinyt vastata heidän kysymyksiinsä, ennenkuin heidät oli jo juhlasaatossa viety kuninkaan ja kuningattaren luo. He istuivat valtaistuimellaan kultakankaasta kudotun katoksen alla. He syleilivät ja hyväilivät palannutta poikaansa, ja pieni Päivikki seisoivat siinä vieressä ujona ja unohtettuna. Mutta

silloin Yönsilmä tarttui hänen käteensä.

”Isä ja äiti, tämä on Päivikki, pienen metsätölin tyttö. Häinkin joutui vangiksi peikkojen luo ja hän se auttoi minut sieltä pois. Saako hän jäädä tänne? Toivon, että hänestä tulee sisareni!”

”Mutta eikö hänen tule ikävä omaa isäänsä ja äitiään?” kuningatar kysyi lempeästi.

”Päivikillä ei ole vanhempia eikä sisaruksia. Hän on löytölapsi. Hänen kasvatti-isänsä löysi hänet myrskyisenä yönä tien varrelta pienestä, ruskeasta vasusta.”

”Löysi hänet pienestä, ruskeasta vasusta!” kuningas ja kuningatar huusivat yhteen ääneen. ”Mutta silloin hän on oma pieni tyttäremme, joka niin kauan on ollut kadoksissa!”

Hovi vaikenä hämmästyksissään.

”Niin”, sanoi kuningas. ”Kun monta vuotta sitten olimme matkalla Peikkovuorten läheisyydessä, varasti ilkeä noita Sammaleinen pienen tyttäremme. Näimme kuinka hän ratsasti pakoon luudallaan. Ryöstetty lapsemme oli hänellä ruskeassa vasussa sylissänsä. Emme voineet tehdä mitään. Mutta Sammaleinen ei silloin vienyt lasta vuoreen. Sammaleinen oli noita, mutta ei peikko, vaikka hän sitten myöhemmin rupesikin vuoreen hovinoidaksi. Lähetimme sanansaattajia joka suunnalle. He kyselivät kaikkialta, olisiko kenelläkään tietoja kadonneesta kuninkaantytystä. Suruksemme ei ollut. Tarina kertoi, että ruskea vasu putosi Sammaleisen luudalta ja että hyvä haltiatar korjasi lapsen huostaansa. Enempää emme saaneet tietää. Tule tänne, Päivikki lapseni, että saan syleillä sinua, rakas pieni tyttäreni!”

Kuningatar syleili Päivikkiä riemuissaan. Mutta kuningas viittasi luokseen vanhan tontun, jonka harmaa parta oli niin pitkä, että se laahasi maata.

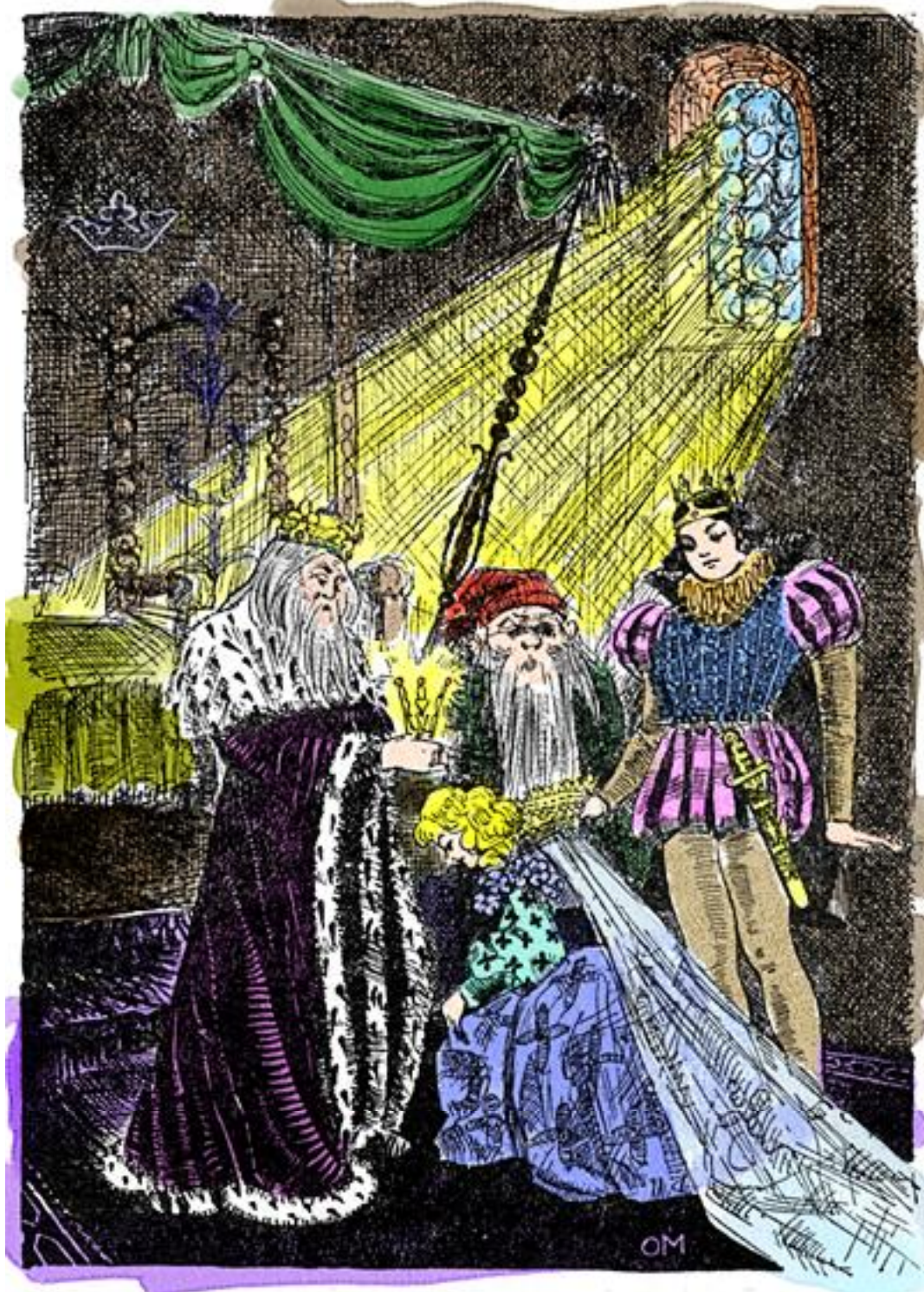
Tuo aarrearkkuni tänne, Mestaritonttu!”

Mestaritonttu lähti. Hän palasi seurassaan kuusi pikku-tonttua. Pikku-tontut ohjasivat kahdentoista harmaan hiiren vetämää rekeä. Reessä oli kuninkaan aarrearkku. Valtaistuimen juurella Mestaritonttu avasi arkun kannen, mutta sieltä säteili sellainen kirkkaus, että hovin täytyi kääntyä selin. Kuningas vain ei räyhdyttänyt silmiään. Hän laskeutui valtaistuimeltaan, kumartui ja otti arkusta kauniin pääkoristeen, jossa otsan kohdalla säteili pieni päivänterä.

”Tervetuloa Satumaahan, kuninkaantytär Päivikki!” sanoi kuningas ja painoi koristeen Päivikin päähän. Ja kun Mestaritonttu oli paiskannut aarrearkkun kannen kiinni, kääntyi hovi jälleen päin, taputti käsiään ja huusi yhteen ääneen:

”Tervetuloa Päivikki, kaunis kuninkaantytär Päivikki!”

Sitten istuutui kuningas jälleen valtaistuimelleen ja Päivikki ja Yönsilmä hänen ja kuningattaren jalkain juureen. Päivikki kertoi elämästään metsätölinissä, ja Yönsilmä vankeudestaan vuoreen. Ja kuningas ja kuningatar ja koko hovi kuuntelivat henkeään pidätellen.

*»Tervetuloa Satumaahan, kuninkaantytär Päivikki!»
sanoi kuningas ja painoi koristeen Päivikin päähän.*

PÄIVIKKI JA YÖNSILMÄ SATUMAASSA.

Päivikki eleli nyt uudessa kodissaan. Hän oli hyvin onnellinen. Kuningas, kuningatar ja koko hovi hellivät häntä, ja Yönsilmä oli kovin mieltynyt sisarensa ja uuteen leikkiveriinsa.

Linnassa oli lumottu puutarha.

Sen suihkukaivoissa helmeili simaa ja sen kukkien kuvuista lapset kaivoivat lusikoilla keltaista, makeaa hunajaa. Se oli niin herkullista, että sulii suussa. Jos nurmikolta poimi ison, punaisen mansikan, kasvoi heti toinen, vieläkin suurempi, tilalle. Pöydät ja tuolit puiden varjossa olivat keltaisista makeisista ja riippuverkot, joissa lapset kiikkuivat, vihreistä sokerilangoista solmitut. Kukat vain olivat oikeita kukkia, jotka tuoksuivat ja nuokkuivat. Kun Päivikki kerran koetti syödä mehiläisen, luullen sitäkin makeiseksi, pörisi se vihaisesti.

Väliin lapset soutelivat lammella. Siellä kasvoi ihmeellisiä, suuren suuria lummekukkia. Ja lumpeet osasivat satuja. Ne kertoivat kummista asioista järvenpohjalta, puroista, jotka solisi mereen, ja merenkuninkaan kaukaisesta korallilinnasta. Kerran Päivikki näki vedessä valkoisen käden. Se viittasi Päivikkiä luokseen, mutta silloin Yönsilmä suuttui ja sousti maihin. Hän sanoi, että merenneidot olivat viekasta väkeä ja koettivat houkutella Päivikkiä luokseen.

”Älä koskaan katsele heitä, Päivikki, äläkä kuuntele kutsuja. Sillä meri on ahne. Mitä se kerran on omakseen ottanut, sitä se ei koskaan anna takaisin! Muista, jos kerrankin seuraat merenneitoja, et koskaan enää pääse kotiin!”

Iltaisin, kun sininen yö laskeutui linnan yli, istui hovi linnan kentällä. Unet tulivat hiipien nurmikoiden poikki. Ne olivat sinisiä ja läpikuultavia nekin, ja niiden mukana tulivat keijut leikkimään. Hovin väki katseli niitä mielellään, mutta Päivikki hiipi silloin usein linnan tasaiselle katolle. Sieltä näkyi suuri, aava meri. Auringonlaskussa Päivikki kerran näki korallilinnan siintävän meren pohjalta. Ja vaahdoista nousi merenkuninkaan poika vihreässä vaipassaan ja viittasia Päivikkiä luokseen. Päivikin sydän sykähti. Mutta silloin tuli Yönsilmä levottomana häntä noutamaan. Ja jälleen Yönsilmä varoitti:

”Päivikki, Päivikki, älä katsele merelle. Älä kuuntele meren väen houkutusia!”

Ja Yönsilmä tarttui Päivikin kätteen ja vei muiden luo.

Eräänä iltana kuningas kutsutti uskollisen, vanhan Mestaritonttunsa luokseen. Ja kuningas sanoi:

”Kutsupas, Mestaritonttu, kaikki sadepisarat ja päivänsädekeijut tänne. Minulla olisi heille asiaa.”

Mestaritonttu lähetti pikku-tontut viemään sanaa.

Hetken kuluttua kuului oven takaa suhinaa ikään kuin suuri sade olisi langennut maahan.

”Siinä tulevat!” Mestaritonttu ilmoitti ja viittasi ovenvartijoita avaamaan ovet.

Harmaa pilvi ajalehti sisään. Se leijaili aivan kuninkaan eteen. Silloin Päivikki näki, ettei se ollutkaan pilvi, vaan hänen vanhat ystävänsä sadepisara- ja kastehelmi-keijut. Ne tulivat lihoitellen ja laskeutuivat lattialle valtaistuimen eteen. Ja niiden jälkeen välähti ovesta kirkas päivänpaiste. Mutta sekään ei ollut paistetta. Siinä tulivat lentäen päivänsädekeijut. Ne asettuivat toisten keijujen taakse. Kuningas korotti äänensä ja puhui:

”Kuulkaahan nyt, keijukais-lapset, aion pitää suuren juhlan Päivikin ja Yönsilmän kotiintulon kunniaksi. Sadekeijujen on huomennaamuna varhain pestävä linnan juhlasali. Ja päivänsädekeijujen on se koristeltava. Ja nyt menemme kaikki levolle”, kuningas jatkoi unisena. Kuningatar hieroi silmiään ja kunnianarvoisa Mestaritonttu peitti haukotuksen pitkään partaansa. ”Hyvää yötä.”

Väliin lapset soutelivat lammella.

Mutta kömpiessään vuoteeseensa kuningas muisti vielä erään tärkeän asian. Hän kutsutti Mestaritontun luokseen. Mestaritonttukin oli makuulle menossa. Hän oli juuri riisunut töppösensä ja toisen sukkansa. Käsken saatuaan hän kiireesti, epähuomiossa, vetäisi punaisen tupsulakkinsa jalkaansa. Eikä Mestaritonttu huomannut seisossaan kuinkaallisen vuoteen vieressä, että hänen toinen polvensa oli paljaana ja tonttulakki tupsuineen laahasi maata.

”Niin, tahdoin sanoa, että älä vain unohda kutsua heinäsiirkkoja, kellokukkia ja muuta soittokuntaa juhlaan!” kuningas sanoi ja haukotteli. ”Ja palaa nyt takaisin vuoteeseesi, ettet vilustu!”

Mestaritonttu vakuutti, ettei mitään unohtuisi. Mehiläisiltä oli jo tilattu mesijuomat, ja leipuri ja kokki ja muut tärkeät keittiömestarit valmistivat jo hyytelöitä ja jäätelöitä ja sadanlaisia kakkuja.

Kun Päivikki seuraavana aamuna heräsi, luuli hän että satoi. Hän makasi vuoteessaan, jättiläisruusun sisässä ja kuunteli. Ruusu huojui hiljaa varrellaan. Kaiketi nyt on tullut Satumaahan syksy, koska sataa, ajatteli Päivikki. Mutta ruusunlehtien läpi, jotka kaartuivat katoksi hänen yllään, paistoi punertava valo ikään kuin aurinko olisi paistanut ruusunlehdille. Päivikki nousi istumaan ja työnsi lehtiä syrjään. Ei satanut eikä ollut syksykään. Aurinko helotti taivalla ja kukat tuoksuivat voimakkaasti.

Mutta mistä kuului rapina?

Päivikki sieppasi ruusunokaassa riippuvan, lemmikeistä kudotun aamupukunsa ylleen ja laskeutui lattialle. Hän juoksi komeaa pylväskäytävää pitkin juhlasalin ovelle ja kurkisti sisään. Samassa, huh, hän oli jo likomärkä! Sadepisarat olivat siellä ahkerassa työssä. Ne juoksivat pitkin seiniä sellaisella vauhdilla, että loiskahtivat lattialle. Valuivat sitten virtoina lattian poikki niin, että vaahto kuohui ja kohisi. Ne huuhtoivat ikkunoita niin, että rapisi ja humisi. ja kaiken aikaa oli keijuilla niin hauskaa, että niiden nauru solisi veden loiskeenkin yli.

Päivikki palasi huoneeseensa, riisui märän aamupukunsa ja soitti sinistä kellokukkaa. Heti hänen pienet sievät kamarineitinsä kiirehtivät auttamaan häntä. Suuri mehiläinen pörisi ikkunasta sisään. Se toi Päivikin aamiaisen. Mansikoita ja metsähunajaa.

Mutta pieni tonttu pisti päänsä ovesta ja sanoi, että nyt Päivikin on kiirehdittävä juhlaan.

Paljon vieraita oli jo saapunut. Kaikki tekivät tilaa Päivikille, kun hän neitoineen kulki valtaistuinta kohden ja istuutui kultajakkaralle Yönsilmän viereen.

”Hän on ryöstetty Päivikki, kuninkaantytär”, vieraat supisivat keskenään.

Juhlasali oli kerrassaan hieno! Omenankukat peittivät lattian maton lailla. Seinustoilla oli sienipöytiä ja sienituolia. Pylväiden välissä riippui sinisiä orvokkikeinuja, joista lehahti ihana orvokintuoksu yli koko salin, kun joku vieraista istui kiikkumaan. Ettei salissa olisi liian kuuma olivat perhoset kokoontuneet parviin ja lepattivat hiljaa siipiään. Katossa oli kehäkukkia. Niihin olivat keijut piilottaneet päivänseiteitä niin, että ne tuikkivat tuhansien aurinkojen lailla.

Äkkiä Päivikki huomasi, että valtaistuimen eteen oli ilmestynyt rivi pieniä, vihreitä taimia. Ne kasvoivat nopeasti jättiläisunikoiksi, jotka hiljaa huojuttelivat nappujaan. Sitten kukat avautuivat ja jokaisesta kohosi ihmeen ihana olento, jolla oli suuret, läpikuultavat siivet. Ja siivistä kuului hiljaista soittoa. Se oli kuin metsän suhinää yössä, tai syyssateen rapinaa ruutuja vasten. Mutta vaikka se oli niin hiljaista, alkoi Päivikkiä kuitenkin nukuttaa, ja Yönsilmä haukotteli salaa. Vieraat tervehtivät ja siirtyivät muiden joukkoon.

”Unettaria olivat”, yönsilmä kuiskasi.

Sitten alkoivat suuret pidot. Heinäsirkat virittivät viulujaan, kellokukat soittivat iloisesti ja satakielet kaiuttivat kauneimpia säveleitään. Vieraat tanssivat.

Mutta Päivikki hiipi linnan katolle ja katseli sieltä merta. Oli tullut yö ja tähdet tuikkivat taivaalla. Kuvastuivatko tähdet mereen? Tai olivatko tulia, jotka tuikkivat merenkuninkaan kartanoista? Samassa seisoi eräs unettarista Päivikin vieressä.

”Tuon sinulle terveisiä merestä”, Unetar sanoi. ”Merenkuninkaan poika rakastaa sinua ja on lähettänyt sinulle lahjaksi tämän.” Ja Unetar kiinnitti Päivikin rintaan hohtavan helmen. Samassa hetkessä tuntui Päivikistä kuin olisi suolainen merivesi virrannut hänen suoniensa läpi. Helmi hohti tähtien valossa. Päivikki katseli helmeä kauan, eikä huomannut, että Unetar oli kadonnut.

Mutta Mestaritonttu tuli katolle ja oli hyvin vihainen. Hän sanoi vieraiden kaipaavan kuninkaantytärtä, ja että kuningatar parka oli jo pyörtynyt kolmasti. Kuningas oli hermostuksissaan hukannut valtikkansa. Yönsilmä juoksi puistossa ristiin rastiin, ja koko hovi oli päästään pyörällä. Sillä kaikki uskoivat Sammaleisen uudelleen ryöstäneen Päivikin.

«Tuon sinulle terveisiä merestä», Unetar sanoi.

VI luku.

MERENNEIDOT.

inä yönä Päivikki ei saanut unta.

Hänen täytyi lakkaamatta katsella helmeä, joka hohti hänen päänalusellaan. Kerran hän oli nukahtamaisillaan, mutta silloin hän selvästi kuuli meren kaukaisen kohinan. Se taukosi, kun Päivikki nousi istumaan.

Päivikki paneutui uudelleen makuulle ja kääräisi ruusupeitteensä tiiviimmin ympärilleen. Ja jälleen, juuri kun hän oli vaipumaisillaan uneen, tunsu hän otsallaan olevan jotakin kosteaa. Ikäänkuin sille olisi pudonnut vesipisara. Päivikki avasi silmänsä ja katseli ympärilleen. Ruusunlehtien alla oli hämärää. Helmi vain hohti himmeästi. Oli kuin sen sisässä olisi palanut valkoinen liekki. Päivikistä se oli kovin kummallinen helmi ja hän jäi sitä katselemaan.

Äkkiä Päivikki taas ihan selvästi tunsu meren suolaisen tuoksun, kuuli meren kohinan ja näki miten helmestä pirskahteli vaahtoa. Helmi se tuoksui ja kohisi kuin meri. Merestä hän se oli kotoisinkin. Ja sitten Päivikki vähitellen erotti kohinassa sanoja:

”Kaukana, kaukana meren kartanoissa,
missä valkea hiekka hohtaa,
on helmilinna.
Kaukana, kaukana meren kartanoissa,
missä punainen koralli kukkii,
asuu merenkuninkaan poika.
Kaukana, kaukana meren kartanoissa,
missä meren tulet tuikkivat,
odottaa Päivikkiä suuri onni.”

Päivikki kuunteli hämmästyneenä. Meren äänkö puhuivat helmestä? Kummallista! Samassa hän kuuli nimeään kuiskittavan, mutta kuiskausta ei kuulunut helmestä. Päivikki taivutti ruusunlehdet syrjään ja katseli ympärilleen. Huoneessa ei ollut ketään. Tuliko kuiskausta sittenkin helmestä? Päivikki otti sen käteensä ja painoi sen korvansa juureen. Helmi suhisi hiljaa. Päivikki haukotteli ja paneutui pitkäkseen, mutta nyt kuului kuiskausta ikkunan alta.

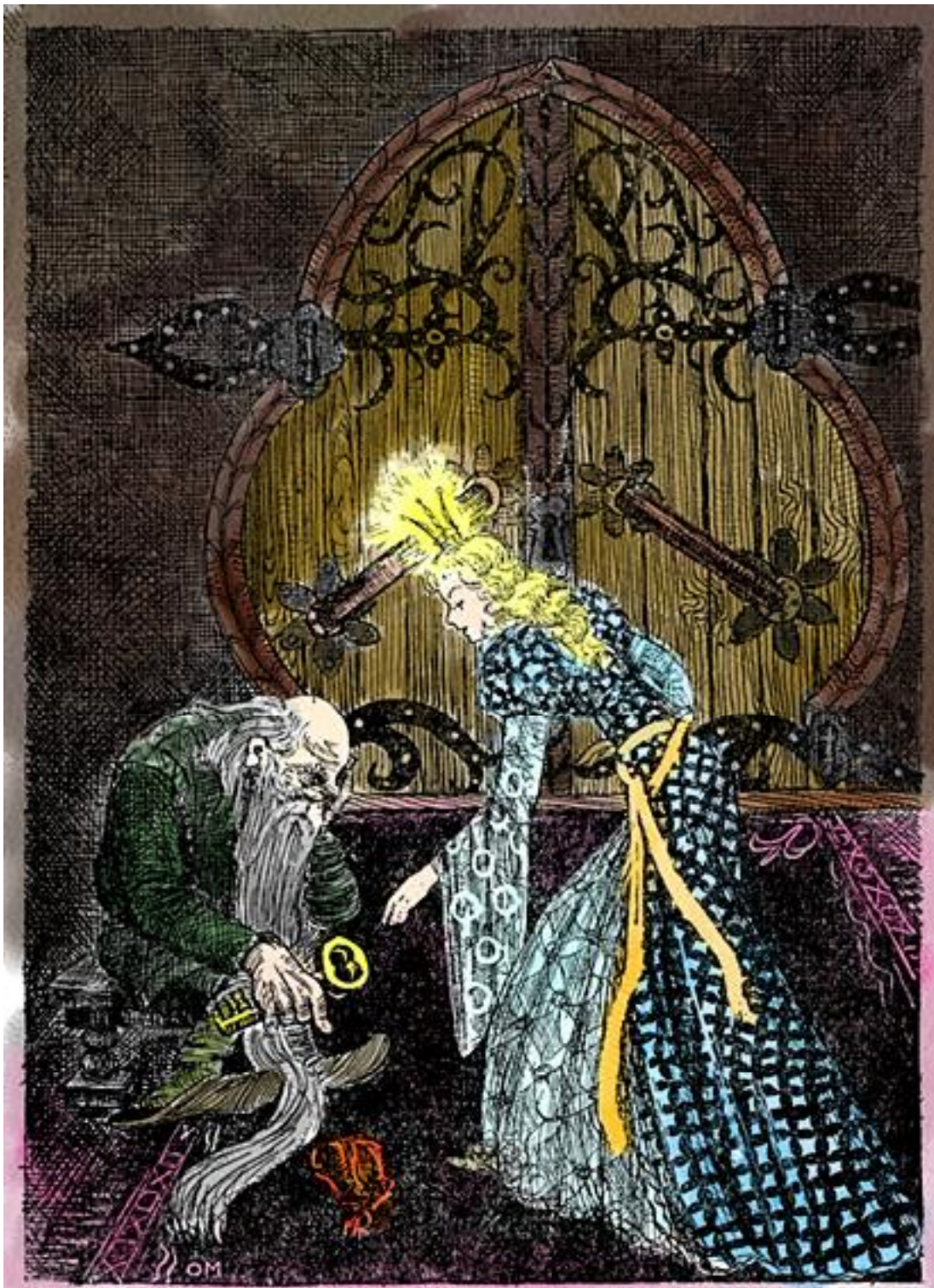
Päivikki nousi, kiinnitti lemmikeistä kudotun yöviittansa helmellä, laskeutui ruususta ja meni ikkunan ääreen.

Ulkona oli sininen satuyö. Kuiskaajaa ei näkynyt missään. Päivikki oli kääntymäisillään vuoteeseensa, kun jälleen kuuli nimeään kuiskittavan. Tällä kertaa se kuului puistosta. Oliko Yönsilmä siellä? Päivikki tahtoi mennä katsomaan, mitä Yönsilmä teki huvimajassa, leikkikö keijujen kanssa ja eikö häntä ensinkään nukuttanut?

Linnassa oli hiljaista ja hämärää, kun Päivikki kulki käytävien läpi. Suuressa eteisessä istui Mestaritonttu, mutta hän oli varmaankin, raukka, väsynyt koska nukkui siinä istuessaan. Harmaa parta oli painunut rintaa vasten, punainen tonttulakki oli pudonnut lattialle. Päivikki otti varovasti suuren avaimen hänen kädestään ja avasi hiljaa ovet. Ne avautuivatkin äänettömästi ja hän seiso i hämärässä puistossa.

Yönsilmä ei ollut huvimajassa. Sen takaa kuului kuiskausta: Päivikki, Päivikki... Hän kääntyi nopeasti ja meni huvimajan ovelle. Ketään ei näkynyt. Polulla, joka vei lummelammelle, vilahti jokin. Viittasiko siellä käsi?

Päivikki otti varovasti suuren avaimen hänen kädestään.

Päivikki juoksi polkua pitkin ja tuli lummelammelle. Siellä kaukana vetten päällä liikkui jokin. Yönsilmäkö? Päivikki irrotti oman pienen venheensä, astui siihen ja alkoi soutaa hitaasti Yönsilmän luo. Suuret lummekukat eivät nukkuneet. Ne katselivat Päivikkiä jäätyneitten aurinkojen lailla, mutta, ihmeellistä kyllä, ne liikkuivat ja seurasivat venettä.

Mitä pitemmälle Päivikki soutti, sitä lähemmälle lumpeet tulivat, kunnes piirittivät veneen. Silloin Päivikki huomasi, että joka kukan alta katselivat häntä kauniit, veitikkamaiset kasvot. Merenneidot olivat nousseet merestä lammelle, niiden vihreät viitat ja pitkät hiukset kelluivat vedenpinnalla. Tuolla, missä

puro alkoi virrata lammesta merta kohden, oli yksinäinen olento. Yönsilmäkö se oli? Äkkiä alkoi Päivikkiä epäilyttää. Nyt merenneidot piirittivät venheen niin, ettei sitä voinut soutaa. Päivikkiä alkoi pelottaa.

”Päästäkää minut!” huusi hän. ”Tahdon Yönsilmän luo.”

Mutta merenneidot nauroivat vallattomasti. Yksi heistä nousi istumaan venheen kokkaan, toiset nojasivat reunoihin kyynärpäillään, toiset taas kiikkuivat aaltojen harjoilla venheen ympärillä. Kaikki houkuttelivat kilpaa Päivikkiä.

”Päivikki, Päivikki,
ihanaa on uida ulapalla
kuohujen keskellä!”

”Päivikki, Päivikki,
kaunista on keinua
kuutamosillalla!”

”Päivikki, Päivikki,
hauskaa on heittää
palloa näkinkengillä!”

Ja venhe liukui hitaasti purolle päin, jossa liikkumaton olento odotti. Päivikin teki mieli seurata merenneitojen houkutusta, mutta hänen korvissaan soivat Yönsilmän sanat: ”Älä kuuntele heitä, äläkä seuraa heitä. Jos kerrankin menet heidän mukanaan, et enää koskaan voi palata kotiin!”

Päivikki käänsi venheensä rantaa kohden, mutta merenneidot eivät hellittäneet. Ne lähenivät Päivikkiä ja kietoivat käsivartensa hänen kaulaansa. Niiden hymyilevät kasvat kurkoittautuivat niin lähelle, että hän tunsu kosteiden hiuksien suolaisen tuoksun ja näki vesikarpaloiden vierähtelevän valkeilta olkapäiltä veteen.

”Päivikki, Päivikki,
meren kartanoissa
odottavat sinua salatut aarteet!”

”Päivikki, Päivikki,
meren kartanoissa
odottaa sinua suuri omni!”

”Päivikki, Päivikki,
meren kartanoissa
odottaa sinua merenkuninkaan poika!”

Mutta nyt Päivikki suuttui todenteolla.

”Olenhan jo sanonut, että tahdon kotiin.” Hän työnsi pois merenneitojen käsivarret ja alkoi soutaa. Mutta venhe ei liikahtanutkaan. Ja nyt alkoi puron suulla odotteleva olento lähestyä heitä.

”Tuolla tulee jo merenkuninkaan poika avuksemme”, sanoivat merenneidot.

Silloin Päivikki joutui suureen hätään. Merenväki tahtoi ryöstää hänet valtakuntaansa, eikä hän enää koskaan pääsisi kotiinsa Satumaahan! Ja hädissään Päivikki alkoi huutaa Mestaritonttua avukseen.

”Mestaritonttu! Mestaritonttu!” huusi Päivikki kaikin voimin.

Ja linnan eteisessä torkkuva Mestaritonttu kuuli hätähuudot ja riensi apuun niin nopeasti kuin pääsi vanhoilla, lyhyillä säärillään. Kun hän ehti lammen rannalle, olivat merenneidot jo kiskoneet Päivikin veteen, mutta tyttö piteli vielä kiinni venheen reunasta. Tämän nähdessään Mestaritontun viha kiehahti.

”Ettekö häpeä!” huusi hän merenneidoille. ”Jättäkää Päivikki rauhaan, taikka Satumaa julistaa sodan merelle!”

Rannalla uiskenteli lahonnut pölkkö, sille Mestaritonttu hypähti ja alkoi meloa oksalla, jonka tullessaan oli taittanut viidakosta.

Kun merenneidot näkivät Mestaritontun lähestyvän vinhaa vauhtia, pelästyivät he ja uivat kiireesti pakoon. Mutta Mestaritonttu auttoi Päivikin venheeseen ja souti hänet rantaan. Päivikkiä vilutti, kun märkä

viitta takertui hänen jäseniinsä. Helmi hänen rinnallaan näytti sammuneen. Linnan eteisessä Päivikki irrotti helmen ja ojensi sen Mestaritontulle.

”Ota tämä palkaksi siitä, että pelastit minut.”

Mutta Mestaritonttu ei tahtonut palkkaa. ”Olisi ollut suuri suru armolliselle kuninkaalle, kauniille kuningattarelle ja Yönsilmälle jos Päivikki olisi kadonnut mereen”, sanoi hän nuhtelevasti.

”Lupaan sinulle, Mestaritonttu, etten koskaan enää mene yksinäni lammelle”, sanoi Päivikki, ”en ainakaan yöllä. Mutta ota tämä helmi kuitenkin. Katso, se on lahja meren kartanoista ja se minut houkutteli lammelle. Se voisi houkutella uudelleen, ja kuka tietää miten voisi käydä.”

”Ripustetaan se tänne linnan eteiseen yölyhdyksi”, Mestaritonttu ehdotti. ”Näköni on kovin heikentynyt, mutta täytinkin viime juhannuksena yhdeksänsataa vuotta.”

Ja Mestaritonttu huokasi ja kiipesi kattoon. Sinne hän ripusti helmen. Se hohti jälleen yhtä kirkkaasti kuin ennenkin. Päivikki hiipi vuoteeseensa, riisui märän viittansa ja ripustui sen ruusunokaaseen kuivamaan. Hän kiipesi nukkumaan ruusun sisään. Päivikki oli kyllä iloinen pelastumisestaan, mutta ihmeellinen meri ei mennyt hänen mielestään.

VII l u k u .

PÄIVIKKI KÄY ENTISESSÄ KODISSAAN.

Seuraavana aamuna kuningatar kutsutti Päivikin luokseen. Hän sanoi:

“Rakas lapseni, etkö haluaisi käydä tervehtimässä kasvattivanhempiasi. Katso, Yönsilmä odottaa sinua tuolla simpukkavaunuineen. Käytte yhdessä entisessä kodissasi. Vie mukanas tämä tulijaisiksi.”

Ja kuningatar antoi Päivikille pienen rasian. Päivikki kiitti ja lähti matkaan Yönsilmän seurassa.

“Mutta miten pääsemme Peikkovuorten yli?” Päivikki kysyi peloissaan.

Yönsilmä nauroi. “Ole huoleti. Sittenpä näet!”

He olivat jo kaukana Satumaasta. He ajoivat metsän läpi ja pysähtyivät katsomaan paikkaa, missä Sammaleinen kettuineen ja korppeineen oli heitä vaaninut. Hyvä haltijatar istui koivunoksalla puunrunkoa vasten painautuneena. Hän huiskutti lapsille ja lapset viittoilivat ja nyökäyttelivät takaisin.

Pian kohosivat synkät Peikkovuoret heidän edessään. Silloin Yönsilmä veti pienen kultamiekkansa tupestaan, kosketti sillä valjakkoa ja simpukkavaunuja, ja kohta nämä kohosivat ilmaan. Tuuli puhalsi raikkaasti kasvoihin ja kuusten latvat riipivat vaunun pohjaa, niin korkealla he lensivät.

He näkivät peikkojen kompuroivan vuorillaan, kun katsoivat alaspäin. Tuolla meni käytävä Kallioisen linnaan! Yönsilmä näytti sen Päivikille. Kun Päivikki kumartui katselemaan sitä, näki hän häijyjen silmien kiiluvan vuorenonkalosta. Sammaleinen, hovinoita, siellä tulla köpitti vuoresta suuri luuta kainalossaan ja korppi olkapäällään. Yönsilmä huusi hänelle vallattomasti:

“Terveisiä Satumaasta!”

Eukko tunsi heidät ja pui heille nyrkkiään.

“Entä, jos Sammaleinen lentää jäljessämme!” Päivikki sanoi pelokkaana.

“Lentäköön vain”, Yönsilmä nauroi. “Päivisin ovat peikkojen taiat tehottomia Peikkovuorten ulkopuolella, ja mehän olemme nyt korkealla ilmassa!”

He lensivät nyt järven yli. Siellä peikot olivat kalastamassa. Kun ne kuulivat suhinan ilmassa, katsoivat kaikki ylös kiiluvain silmin, mutta Päivikki ja Yönsilmä lensivät rauhallisesti heidän ylitsensä ja katosivat puiden latvojen taa.

Pian he olivat jättäneet Peikkovuoret jälkeensä. Vaunut laskeutuivat maahan ja ajoivat hiljalleen metsän läpi. Eipä aikaakaan niin häämötti koivujen lomitse tuttu punainen tuvanseinä. Päivikin sydän alkoi kiivaasti tykyttää. Mitähän emäntä ja isäntä sanovatkaan hänet nähdessään? Entä Pirkko? Yönsilmä kiirehti valjakkoaan ja he ajoivat huimaa kyytiä pihamaalle.

Torpassa oltiin juuri aamiaisella, kun simpukkavaunut pysähtyivät töllin kuistin eteen. Torpan väki ällistyi niin, ettei edes tajunnut mennä vieraita vastaan. Ovi avautui. Tupaan astui samettimekkoinen kuninkaanpoika töyhtöhattu kädessään ja kultainen miekka vyöllään ja kaunis kuninkaantytär kultakruunu päässään.

“Hyvää päivää!” vieraat sanoivat.

“Jumal’ antakoon”, vastasi isäntä.

”Ettekö tunne minua? Olen Päivikki”, kuninkaantytär sanoi. Ja nyt vasta töllin väki tunsi hänet. Pirkko tuijotti häntä suu auki. Emäntä oli kuin puusta pudonnut, mutta isäntä huudahti ilostuneena.

”Todentotta, Päivikkihän siinä on! Ja minä kun pelkäsin, että susi oli syönyt sinut suuhunsa, lapsi rukka. Jumalan kiitos, että vielä elät!”

Nyt emäntäkin havahtui hämmästyksestään ja pyysi kohteliaasti vieraitaan istumaan.

”Mistä kaukaa tullaan?” hän kysyi.

”Satumaasta!” Yönsilmä sanoi. ”Minä olen Satumaan kuninkaanpoika ja Päivikki on sisareni, Satumaan

kuninkaantytär.”

”Mutta kuinka sinusta on tullut kuninkaantytär?” Pirkko kysyi kateellisena, ”minähän paremmin olisin sopinut sellaiseksi!”

”Ei, sinä olet ylpeä ja paha, sinä et oikeastaan kelpaa miksiäkään”, Yönsilmä sanoi nuhtelevasti. ”Päivikin ryösti paha noita ja pudotti hänet epähuomiossa metsään. Hyvä haltijatar korjasi hänet, ja te, isäntä, löysitte hänet tien varrelta vasusta. Vanhempani ja minä olemme teille, isäntä, hyvin kiitollisia siitä, ettette jättänyt lasta metsään kuolemaan. Päivikki on tullut tuomaan teille vähäisiä lahjoja.”

Päivikki otti esille kuningattaren antaman rasian ja ojensi sen isännälle. Isäntä avasi sen. Siinä oli kolme kellastunutta syyslehteä. Emäntä naurahti pilkallisesti.

”Lehtiä meillä on kyllin pihallamme”, sanoi hän.

”Mutta ei tällaisia”, vastasi kuninkaanpoika. Hän otti yhden lehdistä, vei sen pihamaalle ja laski nurmelle. Lehti liikkui hiljaa, sitten se alkoi pöhöttyä, pullistua ja kasvaa. Se muutti muotoaan, ja äkkiä seisoi heidän edessään kaunis, ruskea lehmä.

Töllin väki kävi sanattomaksi hämmästyksestä. He vain katsoivat lehmää, joka söi nurmea ja ammui.

Sitten kuninkaanpoika otti toisen lehden ja asetti sen isännän kämmenelle. Lehti liikahti. Se siirtyi isännän käsivarrelle ja sieltä olkapäälle. Sieltä kasvoi äkkiä uusi hiha. Sitten se liikkui harteille ja rinnalle, joille kasvoi uusi takki. Sitä mukaa kun lehti siirtyi, kasvoi uutta kangasta, kunnes isännällä vihdoinkin oli yllään mainiot, uudet pyhävaatteet.

Tämän jälkeen Yönsilmä otti kolmannen lehden ja laski sen tuvan pöydälle. Lehti käpristyi, pullistui pullistumistaan ja vihdoinkin siitä paisui niin suuri kakku, että se peitti koko pöydän. Se täytti tuvan lämpimällä tuoksullaan.

Töllin väki oli yhä sanaton hämmästyksestä. Tämä oli varmaankin unta!

Päivikki ja Yönsilmä kätelivät hyvästiksi. Mirri tuli pankolta. Se naukui ja puski ystävällisesti Päivikin polvea vasten. Päivikki silitti sitä. Sitten hän ja Yönsilmä lähtivät tuvasta. Mutta silloin töllin väki kiirehti seuraamaan heitä. He kumarsivat ja kiittivät, ja isännän silmät olivat sokeat kyynelistä, sillä Päivikki oli aina ollut hänelle rakas.

Päivikki ja Yönsilmä istuutuivat vaunuihin. Humahdus, ja he olivat tiessään! Töllin väki jäi tuijottamaan heidän jälkeensä. Sitten isäntä huokasi ja meni tupaan. Emäntä meni silittelemään uutta lehmää, ja Pirkko kiirehti nakertelemaan uutta kakkua.

VIII luku.

PÄIVIKKI JA MERENKUNINKAAN POIKA.

Lotimatalla Yönsilmä ei ajanutkaan Peikkovuorten yli, vaan pidempää tietä, sillä Päivikki pyysi hartaasti saada nähdä läheltä meren.

“Minä varjelen sinua merenneidoilta”, Yönsilmä sanoi.

Heidän tullessaan merenrantaan oli aurinko laskussa. Mahtavat mainingit vyöryivät valkoiselle hietikolle. Yönsilmä satoi valjakkonsa puuhun. He istuutuivat hietikolle merta katselemaan. Päivikki oli kuulevinaan äänen kutsuvan häntä aaltojen kohinasta, mutta ei sanonut mitään, sillä hän pelkäsi Yönsilmän lähtevän heti pois. Aaltojen yksitoikkoinen hyrskke alkoi nukuttaa Yönsilmää, eikä aikaakaan niin hänen silmänsä painuivat umpeen. Yönsilmä nukkui.

Suuri, punainen kuu nousi hitaasti merestä. Sen säteet hiipivät vettä pitkin. Ne muodostuivat leveän hopeatien. Se ulottui aivan päiväkin jalkojen juureen asti. Minnekähän tuo tie vei?

“Merenkuninkaan linnaan”, sanoi ääni.

Päivikki säpsähti. Hän oli luullut olevansa kahden Yönsilmän kanssa, mutta nyt hän näki hiekalla vieressään kauniin, vihreäsilmaisena pojan. Poika hymyili Päivikille ja osoitti kuun hopeasiltaa.

“Se vie merenkuninkaan linnaan”, toisti poika.

“Mistä sen tiedät?” Päivikki kysyi uteliaana.

“Olen siellä käynyt”, nauroi poika.

“Kuka sitten olet?”

“Merenkuninkaan poika”, nuorukainen vastasi. “Etkö tahtoisit nähdä miltä näyttää meren kartanoissa, syvällä, syvällä aavojen vesien alla?”

Kyllähän Päivikin teki kovin mieli, mutta kun hän muisti varoituksen, niin vastasi:

“Tahtoisin kyllä, mutta en voi.”

“Miksi et voi?”

“Siksi, että meri ei koskaan päästä sitä, minkä on omakseen ottanut. Jos seuraisin sinua, en enää näkisi vanhempiani, en veljeäni enkä rakasta Satumaata.”

“Ei mennä kauaksi”, poika houkutteli. “Niin pitkälle vain, että voit palata, jos haluat. Katso, Päivikki, sinä voit, JOS haluat.”

Mutta Päivikki kääntyi herättämään Yönsilmän. Samassa hän tunsu kuinka voimakas hyökyaalto vyöryi hänen ylitsensä. Meren vaahto sokaisi Päivikin, hän tunsu vain, miten aalto tempasi hänet mukanaan mereen. Mutta hän ei ollut yksin. Merenkuninkaan poika piti häntä kädestä. Vihreät silmät katsoivat Päivikkiin ja ne kimaltelivat naurusta. Ne lumosivat hänet.

He uivat käsi kädessä aavalle ulapalle, jossa mahtava tuuli lauloi meren ylistystä. Silloin suuri riemu täytty Päivikin rinnan ja hän unohti kaiken muun paitsi merenvihreät silmät vierellään. He vaipuivat syvälle, syvälle kuutamokirkkaan pinnan alle. Yhä syvemmälle ja syvemmälle. Ja mitä syvemmälle he vaipuivat, sitä vähemmän Päivikki muisti Yönsilmää ja Satumaata.

Niin pieni Päivikki, Satumaan kuninkaantytär, joutui meren kartanoihin. Hän sai asua helmilinnassa ja hänestä tuli aavojen vesien valtijat.

Poika osoitti kuun hopeasiltaa.

*Lue myös Päivikin Sadun jatko-osa, Mestaritontun Seikkailut!
Löydät sen Etusivun Lukunurkasta osoitteessa
<http://lukunurkka.etusivu.net>*